

عنوان مقاله:

تبیین تحلیل جهت قرارگیری خانه های تاریخی شهرهای ایران (مطالعه های موردی: قم، کاشان، یزد، اصفهان، همدان، کرمان، تبریز)

محل انتشار:

پنجمین همایش ملی الگوی معماری و شهرسازی اسلامی (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسنده:

عباس الماسی - دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری،

خلاصه مقاله:

وقتی صحبت از شهر و شهرسازی ایرانی می شود، در جای جای بحث، حرف از محله و فضای خصوصی به میان می آید. محله همان مجموع چندین واحد مسکونی و تاسیسات عمومی و فضاهای جمعی و ارتباطی است و فضای خصوصی همان خانه ایرانی. خانه ایرانی جزئی تفکیک ناپذیر از شهر ایرانی است و لاجرم تمامی خصوصیات آن را دارا است. خانه و شهر لازم و ملزوم هم اند. این چنین است که خانه، اولین رکن شهر به حساب می آید و در حقیقت با وجود خانه شهر می شود. جهت گیری در بناهای قدیمی و بومی، یکی از اصول معماری سنتی است. این اصل به عوامل مختلفی از جمله: 1. وضعیت حرکت خورشید و جهت تابش 2. جهت وزش بادهای مختلف 3. وضعیت زمین و دسترسی های بنا، بستگی دارد. در اکثر خانه های سنتی، محور شمالی جنوبی، محور اصلی بنا است و فضاهای اصلی زندگی در دو سمت شمال و جنوب حیاط و فضاهای فرعی در دو سمت شرق و غرب تعبیه می شدند. جهت گیری شمالی- جنوبی باعث می شود که دو ضلع شرقی و غربی خانه در هیچ یک از فصول؛ برخورداری مناسبی از نور خورشید نداشته باشند. از این رو معماران سنتی به منظور افزایش کیفیت فضایی اضلاع شرقی و غربی، با توجه به اقلیم منطقه، محور اصلی ساختمان را نسبت به راستای شمالی جنوبی، اندکی می چرخانند. بدین ترتیب جهت گیری های مختلفی برای ساختمان ها پدید آمده است از جمله 1. رون راسته (شمال شرق جنوب غرب) 2. رون اصفهانی (شمال غرب جنوب شرق) 3. رون کرمانی (شرقی- غربی). در این مقاله به تحلیل جهت قرارگیری خانه های سنتی در هفت شهر قم، کاشان، یزد، اصفهان، همدان، کرمان و تبریز پرداخته که از هر سه رون مرسوم در معماری سنتی در جهت گیری بنا با توجه به موارد ذکر شده استفاده شده است. از آنجایی که مهم ترین وظیفه معمار آن است که با توجه به شرایط حرارتی، بهداشتی و روانی مورد نیاز؛ ساختمان را در جهتی قرار دهد که بیشترین استفاده از نور خورشید حاصل شود، این جهت گیری ها کمک شایانی در انتخاب بهترین جهت استقرار بناهای کنونی می نماید.

کلمات کلیدی:

جهت قرارگیری بنا، خانه های سنتی، رون، معماری سنتی، شهر ایرانی، جهت استقرار ساختمان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/767539>

